

вжити необхідних заходів для стабілізації фінансово-економічного стану підприємств.

Ключові слова: приватизація, державне майно, комунальне майно, агропромисловий комплекс.

Ключевые слова: приватизация, государственное имущество, коммунальное имущество, агропромышленный комплекс.

Key words: privatization, state property, communal property, agro-industrial complex.

СТЕПАНЕЦЬ ЮРІЙ ЛЕОНІДОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного права*

ПОНЯТТЯ МУЗИЧНОГО ТВОРУ ЯК ОБ'ЄКТА АВТОРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ШОУ-БІЗНЕСУ

За роки незалежності в Україні кардинально змінилося ставлення до нематеріальної, духовної діяльності людини, виникло розуміння соціального значення інтелектуальної творчості та її результатів. Така увага до окремого інституту цивільного права обумовлена цілим рядом причин. Порівняно невеликий досвід реалізації авторського права в Україні дозволив виявити його основні переваги та недоліки, виправлення яких є важливою задачею законодавця для ефективної роботи всього інституту.

На сьогоднішній день в музичній індустрії існує безліч проблем правового характеру, які привертають до себе увагу. Зокрема, чинне законодавство України не повною мірою відповідає розвитку відносин, що виникають сьогодні в сфері створення та використання музичних творів.

Проблеми поняття музичного твору як специфічного об'єкта авторського права, особливостей суб'єктного складу авторів музичних творів, правової охорони і захисту авторських прав в даній сфері, особливо в умовах динамічного розвитку законодавства і практики його застосування, залишаються недостатньо дослідженими.

Відповідно до ч. 1 ст. 8 Закону України «Про авторське право та суміжні права» музичні твори є об'єктом авторських прав, але сам закон не наводить ні визначення поняття «музичний твір», ні переліку охоронюваних музичних творів, обмежуючись лише музичними творами з текстом або без та музично-драматичними творами [2]. Тому ця прогалина частково заповнена в юридичній науці, але на відміну від поняття «твір» поняття «музичний твір» в юридичній літературі зазвичай не уточнюється. Слід визначити, що безпосередньо розуміється під «музикою» і «твором».

Так, в одному з музикознавчих видань сучасності «музика» визначається як «вид мистецтва, який відображає дійсність і впливає на людину за допомогою осмислених і особливим чином організованих по висоті і в часі звукових послідовностей, що складаються в основному з тонів – звуків певної висоти» [3, с. 430].

Найбільшого поширення набуло таке визначення твору – «сукупність ідей, думок, образів, які отримали в результаті творчої діяльності автора своє вираження в доступній для сприйняття людськими почуттями конкретній формі, що допускає можливість відтворення».

Таким чином, музичний твір – це сукупність ідей і образів, які отримали в результаті творчого процесу відображення людиною реальної дійсності своє вираження в формі організованих по висоті і по часу звукових послідовностей.

З вищесказаного можна виокремити дві ознаки охороноздатності музичного твору:

- 1) він є результатом творчої діяльності;
- 2) має бути виражений в об'єктивній формі [5, с. 209].

Загально визнаним в сучасній науці авторського права є теза про те, що авторське право охороняє форму твору і байдуже на його зміст. Даний принцип закріплений у ч.3 ст. 433ЦК України відповідно до якого авторські права не поширюються на ідеї, процеси, методи діяльності або математичні концепції як такі, а лише повинні бути виражені у такій формі, яка робить можливим їх правовий захист [1]. Зазначена форма може бути: 1) письмовою (нотний запис); 2) усною (публічне виконання); 3) звукозаписом (механічний, магнітний, цифровий).

Незважаючи на те, що ЦК України не вказує на обов'язковість здійснення будь-яких процедур офіційної реєстрації авторських прав, на практиці досить часто зустрічаються випадки, коли суду необхідно надати будь-які докази авторства щодо твору. Без таких доказів захист прав автора може бути менш ефективним і привести до плачевних наслідків. З цього випливає, що хоча реєстрація авторських прав і необов'язкова, вона все ж бажана, в першу чергу для забезпечення інтересів самої особи – учасника. Рішенням даної проблеми могло б бути створення спеціального державного органу реєстрації авторських прав, встановлення єдиного стандарту для даної процедури, а також встановлення конкретної суми різних зборів, пов'язаних з данною процедурою.

Також одним із проблемних аспектів правового регулювання в музичній індустрії є взаємини між автором-виконавцем і звукозаписуючою компанією (лейблом). Для молодих виконавців укладення контракту з лейблом означає початок прямого шляху до популярності, так як самостійне просування має набагато менші масштаби і вимагає набагато більших зусиль. Хоча нерідко це призводить до того, що договір укладається на невигідних для виконавця умовах

До сих пір не існує єдиної думки про те, як вирішити ці проблеми, саме тому незалежні автори-виконавці не завжди охоче співпрацюють з лейблами, тим самим приносячи шкоду своїй потенційній популярності, а також слухачам, яким стає набагато складніше шукати новий

цікавий контент. Можна було б припустити варіанту досконалення законодавства щодо звукозаписних компаній і їх діяльності, але встановити єдині норми для кожної з них не представляється можливим через різне положення хоча б «мейджор-лейблів» (домінуючі бренди в музичній індустрії) і «інді-лейблів» (незалежні дрібні бренди), які принципово відрізняються як за своїм становищем, так і за внутрішнім регулювання відносин [4, с. 26].

В цілому проблеми взаємин звукозаписних компаній з авторами є окремим блоком проблем, пов'язаних з авторським правом і його реалізацією і захистом в музичній індустрії. На даний момент вони так і залишаються невирішеними, і для їх вирішення потрібне проведення більш комплексного, глибокого аналізу правового регулювання в музичному бізнесі.

Розвиток Інтернету та технологій зіграв величезну роль на збільшенні масштабів музичної індустрії. Музику стало легше поширювати, легше продавати і купувати. Разом з тим виникло безліч нових проблем, які до сих пір не можуть бути усунені навіть незважаючи на чинні норми законодавства, так як стежити за всіма правопорушеннями, скоєними «онлайн» практично неможливо.

Наприклад, проблема піратства, можливо, не зникне ніколи. Але є більш дрібні проблеми, наприклад, проблема, пов'язана зі стрімінговими сервісами, – сервіси, засновані на потоковому способі передачі даних до кінцевого користувача, при якому не потрібно завантаження трансльованого контенту. Тобто, для прослуховування музики не обов'язково завантажувати її на свій пристрій або записувати на матеріальний носій – необхідно лише підключення до Інтернету. На даний момент такий спосіб поширення музичних творів є зовсім новим і не захищений законодавцем до одного із способів їх використання, але схожий принцип поширення даних у радіомовленні.

Легальні стрімінгові сервіси мають право відтворювати, поширювати і публічно виконувати звукозаписи або відокремив власників звукозапису, або відвласників або розповсюджувачів звукозапису (звукозаписуючих лейблів), натомість, стрімінгові сервіси виплачують авторам творів так звані «роялті» – періодичні щомісячні виплати. Все це ґрунтується на ліцензованій угоді між виконавцями, які пропонують або дозволяють сервісу використовувати свою музику і самими сервісами. Існує значна проблема, пов'язана з авторським правом – різноманіття стрімінгових сервісів, певні складності у визначенні співавторів і перерозподілі між ними прибутку ведуть до того, що виплати не доходять до них і відправляються в так звані «чорні ящики» з незакріпленими за авторами винагородами. Це є прямим порушенням авторських прав.

Недостатня обізнаність в данному питанні, відсутність згадки в законодавстві і новизна самих сервісів ведуть до складнощів у їх захисті. Існуючий стан могло б поліпшити створення єдиної бази для всіх стрімінгових сервісів і їх клієнтів з вказівками всіх авторів / співавторів твору.

Отже, підводячи підсумок, відзначимо, що в законодавстві, в цивільно-правовому аспекті регулювання відносин в області музики є досить велика прогалина, наприклад повна відсутність в законі визначення «музичного твору». В ході аналізу юридичної доктрини вийшло встановити визначення музичного твору, і встановити його основні ознаки як об'єкта авторського права.

Існуючі норми цивільного права є занадто загальними і не враховують всіх нюансів і складнощів організації музичної індустрії в умовах розвитку музичного бізнесу і нових технологій в Україні і світі. Для їх вирішення необхідне залучення не тільки фахівців в області права, але так само і людей, обізнаних і тих, які безпосередньо беруть участь у організації музичної індустрії. Необхідні також норми, які б покращували становище самих авторів, виконавців, і обмежували права лейблів і інших компаній, які співпрацюють з ними, щоб уникнути утиски перших. Так як саме вони є виробниками музичних творів і є постачальниками продукту, який був і завжди буде важливий як для всього суспільства, так і для кожної окремо взятої людини.

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
2. Закон України «Про авторське право і суміжні права» № 3792-XII від 23.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
3. Музыкальная энциклопедия : [в 6 т.] / гл. ред. Ю. В. Келдыш. – М. : Советская энциклопедия : Советский композитор. – 1976. – Т. 3. – 552 с.
4. Синеокий О. В. Лейблы в производстве продукции культуры музыкальной индустрии (коммуникационная структура и корпоративные отношения) / О. В. Синеокий // Человек и культура. – 2015. – № 1. – С. 22-41.
5. Зильберштейн Н. Л. Авторское право на музыкальные произведения. – М.: Советский композитор. – 1960. – 188 с.

Ключові слова: Цивільний кодекс України, музичний твір, авторське право, об'єкт авторського права, автор, шоу-бізнес, право інтелектуальної власності, музика, творча діяльність.

Ключевые слова: Гражданский кодекс Украины, музыкальное произведение, авторское право, объект авторских прав, автор, шоу-бизнес, право интеллектуальной собственности, музыка, творческая деятельность.

Key words: Civil Code of Ukraine, musical work, copyright, copyright object, signs of a musical work, author, show business, intellectual property law, music, creative activity, copyright subject, author, performer, record company, label.